

Колодізева Т.О.

*к.е.н., доц. кафедри економіки, управління підприємствами та логістики,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
(Україна)*

Колодізева С.О.

*к.е.н., старший викладач кафедри банківської справи,
Київський національний торговельно-економічний університет
(Україна)*

УТОЧНЕННЯ ПОНЯТТЯ ЛОГІСТИКИ В КОНТЕКСТІ ЛОГІСТИЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Важливою складовою реформування національної банківської системи є впровадження системних інновацій, серед яких особливе місце посідають інновації в банківському менеджменті, спрямовані на підвищення ефективності, результативності банківських операцій та клієнтоорієнтованість банківських продуктів. В цьому аспекті актуальним є дослідження ролі логістики та перспектив її застосування в банківському менеджменті. Теоретико-прикладні засади банківської логістики досліджувались як вітчизняними так і закордонними науковцями, але подальшого уточнення потребує визначення поняття логістики з урахуванням особливостей її застосування в банківській діяльності при умові її стратегічної орієнтації на логістизацію.

Одним з поширених є визначення логістики як науки про планування, організацію та управління діяльністю, в результаті якої надаються товари або послуги, науки про здійснення придбання та використання ресурсів, необхідних для забезпечення функціонування системи [10]. В цьому аспекті банківська логістика є наукою про організацію та управління діяльністю банку, залучення та розміщення фінансових ресурсів для забезпечення ефективного функціонування банку, результатом чого є надання банківських послуг та реалізація банківських продуктів.

Узагальнюючим є визначення логістики як мислення і науки, спрямованих на організаційно-аналітичне вдосконалення, доведення (оптимізацію) потокових процесів людської діяльності будь-якої природи [7]. Таке визначення дає підстави вважати банківську логістику наукою про удосконалення організації діяльності банку та оптимізацію потокових процесів, що виникають в процесі банківської діяльності. Під оптимізацією автори [7] розуміють отримання необхідної кількості продукції в необхідне місце та час з найменшими витратами. Таким чином, банківська логістика може охоплювати усі аспекти банківської діяльності та максимально забезпечувати задоволення потреб клієнтів у банківському обслуговуванні із мінімальними витратами

Застосування системного підходу до визначення логістики припускає визначення її як науки раціонального мислення, що охоплює всі процеси, починаючи зі стадії розробки товару (послуги) та завершуючи процесом його (її) реалізації з мінімальними витратами всіх видів ресурсів, та часового

проміжку на мікро-, макро-, мезо-, мега-, чи метарівнях при обов'язковому контролі усіх операцій [3]. Логістика як наука про раціональну організацію виробництва та розподілу, дозволяє, з позиції системного підходу, комплексно охопити постачання, організувати збут та розподіл готової продукції [7]. Такі визначення спрямовують банківську логістику на охоплення усіх процесів банківської діяльності, починаючи від залучення фінансових ресурсів до їх розміщення, від розробки банківського продукту до його реалізації із мінімальними витратами фінансових ресурсів та часу на усіх рівнях при обов'язковому контролі на кожному етапі проведення відповідних банківських операцій. Тобто, логістика в банку спрямована на раціональну організацію банківської діяльності, що дозволяє комплексно охопити процес залучення та розміщення фінансових ресурсів та забезпечення клієнтської бази банку.

За процесним підходом, логістика – це процес оптимізації руху матеріалів, транспортних систем, регулювання матеріальних ресурсів, процес планування, реалізації та контролю витрат при переміщенні матеріалів, напівфабрикатів, готової продукції та пов'язаної з ними інформації щодо переміщення товарів від місця виробництва до місця споживання відповідно до потреб споживача [7]. Стосовно банківської діяльності, логістика спрямована на оптимізацію процесу управління фінансовими ресурсами та охоплює процес організації діяльності банку, надання банківських послуг, контролю витрат при переміщенні фінансових ресурсів та пов'язаної із цим переміщенням інформації від залучення до розміщення фінансових ресурсів відповідно до вимог ринку банківських послуг.

Класичні визначення логістики як науки про планування, контроль і управління транспортуванням, складуванням та іншими матеріальними і нематеріальними операціями, які здійснюються в процесі доведення сировини і матеріалів до виробничого підприємства, внутрішньозаводської переробки сировини, матеріалів і напівфабрикатів, доведення готової продукції до споживача відповідно до інтересів і вимог останнього, а також передачі, зберігання й обробки відповідної інформації [5] та як науки про управління матеріальними та відповідними їм інформаційними потоками [2] є доволі віддаленими від банківської сфери. Але логістика в банку, за винятком матеріального потоку, спрямована на процес управління фінансовими та відповідними їм сервісними та інформаційними потоками. Оскільки у банківській діяльності відсутній матеріальний потік, головними є фінансовий, адже основною задачею логістики є ефективне управління саме фінансовим потоком, а також, сервісним у вигляді надання клієнтам банківських послуг та продуктів відповідно до інтересів та вимог клієнтів та інформаційним потоком у вигляді передачі, зберігання й обробки відповідної інформації.

Актуальним є визначення логістики як нового наукового напрямку управління та оптимізації логістичних потоків для досягнення оперативних, тактичних та стратегічних цілей в певній логістичній системі [8], що пов'язаний з розробкою раціональних методів управління матеріальними та інформаційними потоками [7]. Дані визначення акцентують увагу на науковому аспекті та розглядають логістику як новий науковий напрям, який може бути

пов'язаний із розробкою раціональних методів управління фінансовими та інформаційними потоками банку (впровадження інновацій, розробка нових банківських продуктів, що максимально задовольнятимуть вимоги ринку та ін.). Банківська логістика має на меті управління та оптимізацію усіх логістичних потоків банку для досягнення оперативних, тактичних та стратегічних цілей банківської установи

Логістика, відносно до концепції SCM (supply chain management) – частина процесу управління ланцюгами поставок, планування, реалізація і контроль ефективності потоку та запасів продукції, сервісу і пов'язаної із цим інформації від точки його зародження до точки споживання відповідно до вимог споживачів [9], процес формування оптимального співвідношення матеріальних, фінансових та інформаційних потоків, які проходять послідовний ланцюг від зовнішнього джерела до кінцевого споживача готової продукції [6]. Банківська логістика пов'язана із процесом управління ланцюгами поставок фінансових ресурсів банку, від залучення до їх розміщення у якості банківських послуг/продуктів; з банківським обслуговуванням та з відповідною інформацією стосовно залучення та розміщення банківських ресурсів. При цьому, банківська логістика забезпечує формування оптимального співвідношення фінансових та інформаційних потоків, які проходять послідовний ланцюг від залучення до розміщення фінансових ресурсів у якості банківських послуг клієнтам.

Зв'язок логістики з фінансовими результатами діяльності компаній відображає її визначення як сфери наукової діяльності, що спрямована на створення системи виробничо-комерційних взаємовідносин на мікро-, мезо-, макро- та мегарівнях на принципах інтеграції та оптимізації матеріальних, інформаційних, фінансових, сервісних, інноваційних, кадрових і інвестиційних потоків в коротко- та довгостроковому періодах з метою забезпечення максимізації прибутку, збільшення долі ринку та досягнення довгострокових конкурентних переваг [4]. Банківська логістика ставить за стратегічну мету забезпечення максимізації прибутку, збільшення клієнтської бази та підвищення конкурентоспроможності банку на ринку банківських послуг, охоплює стратегічний, тактичний та оперативний рівні банківського менеджменту, інтегрує із інноваційною, інвестиційною стратегією та стратегією управління персоналом.

Комплексність як методологічний принцип логістичної концепції знайшла відображення у визначенні логістики як раціоналізації поточкових процесів у рамках керованої системи з позиції єдиного матеріалопровідного ланцюга, інтеграція окремих частин якого здійснюється на технічному, технологічному, економічному, методологічному рівнях, а мінімізація витрат часу і ресурсів досягається шляхом оптимізації наскрізного управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками [1]. Щодо наведеного визначення, банківська логістика визначається як раціоналізація поточкових процесів банківської установи з позиції логістичного ланцюга, що здійснюється на технічному, технологічному, економічному, методологічному

рівнях, а мінімізація витрат банківських ресурсів досягається шляхом оптимізації управління фінансовими, інформаційними та сервісними потоками.

На підставі узагальнення наведених визначень банківської логістики, вважаємо доцільним розглядати її як новий науковий напрям про раціоналізацію та оптимізацію фінансових та супроводжуваних потоків, що виникають в процесі наскрізного управління ланцюгами поставок фінансових ресурсів банку, від залучення до їх розміщення у якості банківських послуг та продуктів та реалізуються в технічному, технологічному, економічному, методологічному аспектах, в коротко- та довгостроковому періодах, на мікро-, макро-, мезо-, мега-, чи метарівнях з метою забезпечення максимізації прибутку, збільшення долі ринку та досягнення довгострокових конкурентних переваг банку.

Подальше дослідження сутності та переваг банківської логістики в умовах реформування національної банківської системи може розглядатися як предмет наступних наукових розробок.

Список використаних джерел

1. Амеліницька О. В. Розвиток логістичної системи підприємства [Електронний ресурс] / О. В. Амеліницька. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc.../76.pdf.
2. Гаджинский А. М. Логистика : учебник / А. М. Гаджинский. – [16-е изд.]. – М. : Дашков и К°, 2008. – 483 с.
3. Карп І. М. Застосування логістичного підходу в управлінні промисловим підприємством / І. М. Карп // Актуальні проблеми економіки, 2005. – № 4. – С.27–34.
4. Корінь М. В. Логістика та її роль в забезпеченні ефективної діяльності підприємств [Електронний ресурс] / М. В. Корінь. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vetp/2011_35/11kmvtep.pdf.
5. Логистика : терминологический словарь / [авт.-сост. Родников А. Н.]. – М. : ИНФРА–М, 2000. – 340 с.
6. Матвієнко-Біляєва Г. Л. Основи методики проведення контролінгу логістичної діяльності на машинобудівних підприємствах / Г. Л. Матвієнко-Біляєва // Управління розвитком. – 2009. – № 1. – С. 102–103.
7. Семенов А. И. Логистика. Основы теории : учебник для вузов / А. И. Семенов, В. И. Сергеев. – СПб. : Издательство «Союз», 2003. – 544 с.
8. Хвищун Н. В. Сутність поняття «логістика»: ретроспективний аналіз [Електронний ресурс] / Н. В. Хвищун // Ефективна економіка. Електронне наукове фахове видання Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України. – Режим доступу : <http://economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=15>.
9. Шишкин Д. Г. Логистика на транспорте : учебн. пособ. / Д. Г. Шишкин, Л. Н. Шишкин. – М. : Маршрут, 2006. – 224 с.
10. LogisticsWorld Logistics Glossary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.logisticsworld.com>.